

УДК 330.658

Козирєв Олексій Олексійович
аспірант

Тарасенко Ірина Олексіївна
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів та бізнес-консалтингу,
Київський національний університет технологій та дизайну

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ ВІЙНИ

Фінансовий потенціал підприємства є частиною його економічного потенціалу, зважаючи на наступне: з одного боку, він пов'язаний з виробничим потенціалом, а з іншого – з потенціалом відтворення. Виробничий потенціал реалізується через складові, які безпосередньо впливають на фінансовий потенціал, а саме: потенціал основних засобів підприємства, які є основою техніко-технологічного базису забезпечення виробничої потужності підприємства; потенціал оборотних активів, які перебувають у виробничих запасах, незавершеному виробництві, напівфабрикатах власного виробництва і витратах майбутніх періодів; потенціал нематеріальних активів, які визначають сукупність можливостей підприємства використовувати права на нові/нааявні продукти інтелектуальної праці в господарському процесі з метою реалізації корпоративних інтересів щодо задоволення суспільних потреб [1; 2; 3]. Також фінансовий потенціал доцільно розглядати в контексті процесу відтворення, оскільки для відновлення фінансових ресурсів підприємству необхідно залучати додатковий капітал, додаткові кошти, ноу-хау тощо. Відтворення потенціалу підприємства характеризується процесом безперервного, постійного оновлення усіх його складових. Просте відтворення потенціалу підприємства характеризується здійсненням в сталих обсягах ресурсів з метою відновлення використаних чинників виробництва та забезпечення безперервного його функціонування.

Формування фінансового потенціалу підприємства є складним динамічним процесом, орієнтованим на максимальну взаємодію із зовнішнім середовищем і забезпеченням високої якості реалізації, тому важливо визначити, які саме чинники зумовлюють розвиток його елементів і впливають на їх збалансованість і ефективність використання. В умовах повномасштабної війни особливо ускладнилися процеси формування та відтворення фінансового потенціалу підприємств, в тому числі з урахуванням території їх

розташування. Це призвело до того, що власні фінансові ресурси "згорають" при реалізації спроб підприємств адаптуватися до нових більш ризикових умов функціонування [4, 5]. Аналізуючи ці процеси з 2014 році вчені відзначають зниження рівня фінансового потенціалу внаслідок: завданих руйнувань будівель, псування і втрати обладнання, руйнування інфраструктури, втрати ринків збуту, невиконання умов контрактів, зниження платоспроможності та інших чинників [4]. Це призвело як до зупинки в роботі більшості підприємств, що опинилися на територіях, які потраждали від дій окупаційних військ або прилеглих до зони бойових дій, так і банкрутства значної кількості підприємств, які не змогли відновити свою роботу в умовах високих воєнних ризиків. Зазначене дозволяє зробити висновок про необхідність своєчасного і постійного моніторингу низки існуючих і нових ендегенних і екзогенних факторів, що визначають умови ведення бізнесу в країні в період повномасштабного вторгнення з боку РФ і на етапі повоєнного відновлення.

За результатами дослідження встановлено, що усі умови та чинники формування і розвитку фінансового потенціалу підприємства доцільно класифікувати на зовнішні та внутрішні стосовно формування і розвитку фінансового потенціалу. В основу їх систематизації має бути покладено принцип сфери впливу на елементи фінансового потенціалу, який сприятиме кращому використанню фінансових можливостей, формуванню потреби щодо фінансування необхідного напрямку діяльності (рис. 1).

Система управління фінансовим потенціалом підприємства призначена виконувати функції накопичення коштів, реалізуючи методи спрямованого впливу на доміанти підприємства, що знаходяться у постійному русі, з орієнтацією на раціональне використання фінансових ресурсів, можливостей і забезпечення необхідних пропорцій функціонування підприємства. При побудові ефективної системи управління фінансовим потенціалом підприємства необхідно враховувати умови його розвитку, сукупність фінансових ресурсів і можливостей з метою забезпечення визначеного стратегічного напрямку розвитку, збалансованого використання наявних, а в умовах війни – обмежених, ресурсів. В умовах військової агресії з боку РФ для відновлення і розвитку фінансового потенціалу потребується розроблення системи адаптаційних заходів та механізмів з метою залучення фінансових ресурсів шляхом пошуку нових "точок зростання", нових партнерів і ринків, а також державна допомога, що в комплексі дозволить забезпечити не лише короткострокові, але й середньо- та довгострокові результати.

Рис. 1. Чинники, що зумовлюють розвиток елементів фінансового потенціалу підприємства в умовах війни (побудовано і доповнено авторами)

ЛІТЕРАТУРА

1. Задорожна І., Ерфан В., Готько Н. Управлінські підходи до формування фінансового потенціалу підприємства. Збірник наукових праць "Євроінтеграція України та економічна безпека держави". 2020. Випуск 2 (25). С. 204-212.
2. Комарецька П. В. Фінансовий потенціал: його складові, фактори впливу та умови розвитку / П. В. Комарецька // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна "Еволюція наукових знань і сучасні проблеми економічної теорії": Економічна серія. 2005. Вип. 663. С. 144-148.
3. Підлісна О. А. Фінансовий потенціал будівельних підприємств: формування та управління / О. А. Підлісна, О. О. Подлісна // Ефективна економіка. 2014. № 5.

4. Чепурний Д.О., Кавтиш О.П. Виклики та результати формування (відновлення) фінансового потенціалу вітчизняних підприємств в умовах війни. XXI Міжнародна науково-практична конференція "Розвиток підприємництва як фактор росту національної економіки" (Київ, 23 листопада 2022 року). URL: <https://conf-keip.kpi.ua/article/view/284056>
5. Пузирьова П. В. Вдосконалення управління фінансовим потенціалом підприємств шляхом мінімізації економічного ризику / П. В. Пузирьова // Формування ринкових відносин в Україні. 2008. № 11 (90). С. 43-46.

УДК 338.43

Трухачова Катерина В'ячеславівна

*кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту,
маркетингу та інформаційних технологій
Херсонський державний аграрно-економічний університет*

АСПЕКТИ НАСКРІЗНОЇ СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ХАРЧУВАННЯ НА ЗАСАДАХ SMART-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Продовольча безпека є важливою відтворювальною категорією, особливо у післявоєнний період, ядром якої має бути наскрізна система управління якістю харчування – основна умова відтворення людини як трудового ресурсу. Оскільки, "біологічний" статус людини закінчується саме із забезпеченням базових "безпечних" потреб, в тому числі і у харчуванні, то з переходом на статус "самореалізації і росту" з'являється потреба у соціальних комунікаціях через прокачування здатності до прийняття й обробки інформації. Результатами такого переходу є – генерування власного досвіду у конкретні суспільно-корисні результати діяльності, що завдає траєкторію стійкого розвитку держави, як суспільного устрою локального характеру, так і всього суспільства на глобальному рівні. Отже правочинним буде вислів: "Якість харчування дорівнює якості життя".

В рамках даного дослідження розглянемо докладніше: що у контексті зазначеного вислову розуміється під якістю харчування; аспекти формування наскрізної системи управління якістю харчування та структурні засади SMART-спеціалізації від горизонталі глобального управління та можливостей вертикального творення ефективного харчового ланцюга безпеки, від політикуму та великого бізнесу до наукового простору, колективної моди і особистісної обізнаності.